

BAĞIT TAL-UE GHALL-GEJJINI

#EUBudget #EURoad2Sibiu #FutureofEurope

It-13 ta' Ĝunju 2018

IS-SIKUREZZA NUKLEARI U D-DEKUMMISSJONAR

GħALIEX DIN HIJA PRIJORITÀ?

Is-sigurtà kienet fost l-ogħla priorità tal-Kummissjoni Juncker sa mill-bidu nett. U għall-futur, il-baġit tal-UE jrid ikompli jappoġġa lill-Istati Membri fir-responsabbiltajiet u fl-isforzi tagħhom biex iżommu lill-Ewropej sikuri. Għall-2021–2027, il-baġit għas-sigurtà u d-difīza se jiġi msaħħa b'mod sinifikanti, b'ammont kumplessiv ta' **EUR 27,5 biljun**.

Bħala parti minn dan il-pakkett, is-sikurezza nukleari hija qasam importanti fejn l-Unjoni tista' ġġib valur miżjud, b'mod partikolari billi tkompli tappoġġa finanzjarjament id-dekummissjonar ta' reatturi nukleari tal-ewwel ġenerazzjoni mfassla fl-era Sovjetika fil-**Litwanja, fil-Bulgarija u s-Slovakkja**, biex b'hekk tikkontribwixxi għas-saħħha tal-ħaddiema u tal-pubbliku inġenerali, u tiġi evitata d-degradazzjoni ambientali possibbli. Billi l-aktivitajiet ta' dekummissjonar fl-UE se jikbru fl-għexieren ta' snin li ġejjin, hija wkoll priorità li f'dan l-istadju jkompli jikber l-għarfien f'settur li mhuwiekk kompletament matur.

DAN XI JFISSEK F'TERMINI FINANZJARJI?

Għall-perjodu 2021–2027, il-baġit tal-UE għas-sigurtà nukleari u għad-dekummissjonar se jkun ta' **EUR 1 178 miljun**.

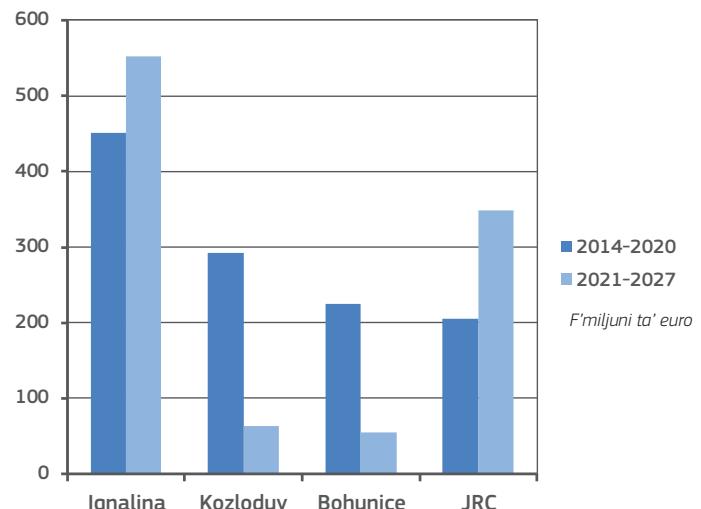
EUR 552 miljun se jmorru għal-**Litwanja** biex jappoġaw id-dekummissjonar tal-facilità nukleari ta' Ignalina.

EUR 118-il miljun se jmorru għall-Bulgarija (għall-unitajiet minn 1 sa' 4 tal-impjant tal-enerġija nukleari ta' Kozloduy) u s-**Slovakkja** (l-impjant ta' l-enerġija nukleari Bohunice V1).

EUR 348 miljun se jmorru għad-dekummissjonar u għall-immaġġjar tal-iskart radjuattiv tal-facilitajiet ta' riċerka nukleari tal-Kummissjoni (JRC).

EUR 160 miljun se jmorru għal azzjonijiet ġenerali għas-sigurtà nukleari u għas-salvagħwardji nukleari.

Id-dekummissjonar ta' installazzjonijiet nukleari

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea

X'INHUMA L-OBJETTIVI TAL-PROPOSTI TAL-KUMMISSJONI?

- Id-dekummissionar ta' installazzjoni nukleari bħal impjant tal-enerġija jew reattur ta' riċerka huwa l-pass finali fiċ-ċiklu tal-ħajja tagħhom. Il-proċess kollu huwa kumpless u jieħu fit-tul (sa 30 sena), u jitwettaq bl-ogħla standards ta' sikurezza.
- Wara d-diżzastru ta' Chernobyl fl-1986, l-UE ddeċidiet li l-hekk imsejha Reatturi tat-Tip High Power Channel (RBMK) u reatturi nukleari tal-ewwel ġenerazzjoni mfassla mis-Sovjetiċi se jkollhom jingħalqu. Fiż-żmien tal-adeżjoni tagħhom mal-UE, **il-Bulgarija, il-Litwanja u s-Slovakkja** qablu li jagħlq r-reatturi fis-siti ta' **Kozloduy, Ignalina u Bohunice** rispettivament. Biex tgħinhom l-UE nediet **il-programmi ta' assistenza għad-dekummissjonar nukleari (NDAP)**.
- Dawn il-programmi jinkludu azzjonijiet biex jiġu ddekkontaminati u żarmati r-reatturi u l-facilitajiet ta' riċerka tal-JRC kkonċernati, biex l-iskart radjuattiv jiġi mmaniġġjat b'mod sikur, kif ukoll biex jiġi żgurat it-tixrid wiesgħa, għall-Istati Membri kollha tal-UE, tal-ġħarfien li għaldaqstant jinħoloq fuq id-dekummissjonar nukleari.
- Fis-siti kollha kkonċernati, l-attività ta' dekummissionar mxiet 'il quddiem b'mod vižibbli: Huwa ppjanat li fl-**2025 jitlestew ix-xogħlijiet għas-Slovakkja, fl-2030 għall-Bulgarija, fl-2038 għal-Litwanja u fl-2038 għas-sit tal-JRC ta' Ispra**.
- Il-Kummissjoni se tkompli wkoll bir-rwol tagħha ta' monitoraġġ tal-materjal nukleari permezz tal-**missjoni għas-salvagwardji nukleari** tagħha, sabiex tiggarantixxi li dawn il-materjali ma jiġux użati ħażin.

B'LIEMA MOD IEĦOR IL-BAĞIT TAL-UE FUTUR SE JAGħmel DIFFERENZA F'DAN IL-QASAM?

- Bħalissa aktar minn 90 reattur nukleari ingħalqu b'mod permanenti fl-Unjoni, u bosta oħra se jingħalqu fid-deċennju li jmiss. Bl-istess mod, diversi facilitajiet oħra taċ-ċiklu tal-fjuwil nukleari se jingħalqu u sejkun meħtieg li jiġu dekummissionati. Sal-lum, kienu biss tlieta r-reatturi tal-enerġija nukleari li ġew totalment dekummissionati, li juri li għad hemm nuqqas ta' esperjenza f'dan il-qasam. Il-kontribut tal-programmi se jiġgenera aktar **esperjenza u għarfien ferm rilevanti** li jistgħu jkunu ta' beneficiju għal proġetti oħra ta' dekummissionar u li se **jgħollu l-livelli ta' sikurezza fl-UE**.
- Dan huwa partikolarmen importanti għad-dekummissionar ta' **tipi speċifiċi ta' reatturi**, bħal dawk bil-grafit, għal liema jidher li l-unika għażla adottata għalihom sa issa, mill-Istati Membri l-oħra tal-UE li għandhom reatturi tal-grafit fit-territorju tagħħom, hija li jiddiferixxu l-istratgeġji ta' żarmar għalihom.

IL-PASSI LI JMISS

